

Великобританія. На основі вивчення цього досвіду позначено необхідність розширення фінансових повноважень як укрупнених територіальних громад, так і регіонів України. Виходячи з досвіду провідних країн світу, особливу увагу в реформуванні фінансової системи Українського державства, крім усього іншого, необхідно приділити збільшенню податкових можливостей як укрупнених територіальних громад, так і регіонів (в тому числі і в перерозподілі податку на додану вартість), а не на розширенні трансфертних платежів. В більшості країн – членів Європейського Союзу в останні десятиліття також відбулися процеси посилення повноважень регіональних рівнів управління, хоча і за різними схемами. Так, для збереження цілісності Великобританії уряд країни надав значимі фінансові повноваження регіонам, що важливо прийняти до уваги в Україні при впровадженні нової регіональної політики. В Німеччині, в протилежність до колишнього регулювання, додаткові доходи від НДС тепер будуть розподілятися за новою формулою і за новим принципом: чим ближче рівень податкових доходів на душу населення землі ФРГ до середнього рівня, тим менше додаткових доходів від НДС ця земля отримає. В цілому, сучасний зарубіжний досвід в основному підтверджує позитивний вплив процесів фінансової децентралізації на економічне розвиток державства і його регіонів.

Ключові слова: громадські фінанси, місцеві фінанси, місцеві податки і збори, місцеві платежі, податкова децентралізація, США, Канада, Німеччина, Франція, Великобританія, Польща, Європейський Союз, Україна, Донбас.

Karlin Mikola. Decentralization of Local Finances Management in the Developed Federal and Unitary Countries: Experience for Ukraine. The article analyzes the experience of decentralization of local finance management in the current conditions in such countries as the USA, Canada, Germany, France, United Kingdom. On the basis of this experience the necessity of expansion of the fiscal powers of the local communities and regions of Ukraine are grounded. Based on the experience of advanced countries, among other things, the emphasis on reforming the financial system of Ukraine, should be made on increasing the tax power of the local communities as well as the regions (particularly in the redistribution of VAT), and not on the expansion of transfer payments. The processes of strengthening the powers of local management have been held using different schemes in most of EU member states in the recent decades. Thus, to preserve the integrity of the UK, government provided significant fiscal powers to the regions, what is important to consider in Ukraine while implementing the new regional policy. In Germany, in contrast to the previous regulation, the extra revenues from VAT are now allocated to a specific formula and on the following principle: the closer the level of tax revenues per capita of federate state is to the average national level of tax revenues, the less additional revenues from VAT this federal state will receive. In general, the modern international experience confirms the positive impact of fiscal decentralization processes on the economic development of the country and its regions.

Key words: public finance, local finance, local taxes and fees, local charges, tax decentralization, USA, Canada, Germany, France, Great Britain, Poland, European Union, Ukraine, Donbass.

УДК 336.77

Наталія Рудик – доцент кафедри фінансів і кредиту Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Міжнародне кредитування ЄБРР як джерело фінансування розвитку підприємств України

У статті розглянуто сутність і особливості кредитування Європейського банку реконструкції та розвитку, проаналізовано динаміку розвитку відносин між ЄБРР й Україною, пакет профінансованих проєктів та окреслені проблеми й перспективи подальшої співпраці підприємств України та ЄБРР.

Ключові слова: Європейський банк реконструкції та розвитку, кредитування, фінансування, інвестиційний проєкт.

Постановка наукової проблеми та її значення. Питання створення сприятливих умов розвитку підприємництва в Україні продовжує бути надзвичайно важливим, оскільки міжнародна економічна кон'юнктура сформувалася не на користь зростання українського експорту та ВВП, структура економіки є неефективною, а на тлі агресивної політики Російської Федерації, окупації Криму й військових операцій на сході України ця проблема загострюється ще більше. У розвитку України фінансування міжнародними фінансово-кредитними організаціями відіграє дуже значну роль.

Із-поміж усіх організацій виокремлюється діяльність Європейського банку реконструкції та розвитку. Проте українські дослідники приділяють недостатньо уваги саме цій організації, що не дає змоги повністю зрозуміти її значення та потенціал для української економіки.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Міжнародне кредитування та співпрацю України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями досліджували такі вчені, як В. А. Василенко, Н. Т. Моринець, М. Г. Нікітіна, Н. Б. Бідник, І. Л. Сазонець Ю. Козак, Н. Логінова, Т. Мусієць, Ю. Макогон, О. Мозговий, Д. Лук'яненко, Т. Оболенська, І. Петрашко, Н. Рязанова, О. Роґач, А. Філіпенко, Т. Шемет й ін.

Аналіз розвитку міжнародного кредитування ЄБРР та України потребує окремого наукового підходу, оскільки банк має свою власну специфіку, що робить його діяльність надзвичайно важливою в умовах дефіцитності фінансових ресурсів підприємств України в сучасних умовах.

Мета й завдання статті. **Мета дослідження** – виявлення сутності та аналіз розвитку співпраці ЄБРР з Україною. Досягненню мети сприятиме виконання таких завдань: визначення сутності ЄБРР й особливостей його діяльності, аналіз обсягів та напрямів кредитування ЄБРР, розгляд механізму й виявлення проблем фінансування для покращення його ефективності.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Українська економіка надзвичайно потребує інвестицій. Обсяг залучених із початку 2015 р. прямих іноземних інвестицій в економіку України становив 42851,3 млн дол. США (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції) і в розрахунку на одну особу населення – 1000,5 дол., що є недостатнім [1].

Український уряд протягом 2014–2015 рр. намагався вжити заходів щодо покращення умов ведення підприємництва, завдяки чому в рейтингу Світового банку «Doing Business 2015» Україна за показником легкості ведення бізнесу піднялася зі 112 місця у 2014 р. до 96-го у 2015 р. серед 189 країн світу.

Урядом України іноземним інвесторам надано рівні умови діяльності з вітчизняними інвесторами. У випадку припинення інвестиційної діяльності іноземному інвестору гарантується повернення його інвестицій в натуральній формі або у валюті інвестування без сплати мита, а також доходів від інвестицій у грошовій або товарній формі також гарантовано безперешкодний і негайний переказ за кордон прибутків й інших коштів в іноземній валюті.

Проте таких дій недостатньо. Важливу роль в іноземному фінансуванні відіграють міжнародні фінансово-кредитні організації, зокрема Європейський банк реконструкції та розвитку. У чому полягає його специфіка й особливе значення для економіки України, ми розглянемо в цій статті.

Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР) засновано 15 квітня 1991 р., щоб допомогти побудувати новий світ після закінчення холодної війни в Центральній і Східній Європі. Керівний принцип ЄБРР – це прагнення до подальшого прогресу в напрямку «ринкової економіки й заохочення приватної та підприємницької ініціативи». Акцентує свою діяльність ЄБРР на приватному секторі та вважає його основною рушійною силою змін у Центральній і Східній Європі.

Він брав активну участь у реформуванні банківської системи, лібералізації цін, приватизації (легалізація та діалог із питань політики), а також створення належних правових основ прав власності. Такі реформи підтримані консультаціями, навчанням, технічною експертизою й доповнені великими інвестиціями в приватному та державному секторах. У зв'язку з недостатністю власного капіталу для фінансування ринкових змін ЄБРР також допоміг залучити зовнішній капітал як із приватних, так і з державних джерел.

Отриманий досвід ЄБРР у сприянні ринкових змін і підприємницької ініціативи став у нагоді іншим економікам, що значно розширило регіон співпраці з новими країнами, такими як Монголія (у 2006 р.), Туреччина (2009 р.), Йорданія, Туніс, Марокко, Єгипет та Косово (у 2012 р.), Кіпр (2014 р.) і Греція (2015 р.). На сьогодні ЄБРР діє більш ніж у 30 країнах від Центральної Європи до Центральної Азії й Південного та Східного Середземномор'я.

Унікальним та важливим є те, що ЄБРР допомагає лише тим державам, які застосовують принципи багатопартійної демократії й плюралізму. Також центральне місце в діяльності ЄБРР займає захист навколишнього середовища та енергоощадні технології.

Акціонери ЄБРР – 65 країн плюс Європейський Союз і Європейський інвестиційний банк – не тільки ті держави, які отримують свої інвестиції (9,4 млрд євро у 2015 р.) [2].

Україна увійшла до числа співзасновників ЄБРР 13 квітня 1992 р., уклавши 240 110 тис. євро, і стала його членом із серпня 1992 р.

Найбільшу питому вагу в установчому капіталі банку мають США (10,17 %), Німеччина, Великобританія, Франція та Японія, питома вага участі яких складає 8,66 %. Внесок України в капіталі ЄБРР – лише 0,81%, що пояснює низьку спроможність впливу на його політику.

ЄБРР працює лише на комерційних засадах, надаючи лише цільові кредити під конкретні проекти приватним і державним структурам на потреби розвитку економіки (60 % позичкових засобів спрямовуються в приватний і 40 % – у державний сектор).

У табл. 1 відображено динаміку кредитування України міжнародними організаціями. Можна зробити висновок, що, на відміну від МВФ і МБРР, Європейський банк реконструкції та розвитку здійснює регулярну співпрацю з Україною, проте, починаючи з 2011 р., динаміка фінансування є низхідною, що вважається негативним явищем.

Таблиця 1

Обсяги кредитів для України від міжнародних фінансових організацій у 2007–2014 рр., млн дол. США, млн євро [3]

Назва організації	Од. вим.	Рік								Усього
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Міжнародний валютний фонд	млн СПЗ	–	3000	4000	2250	-	-	-	2972,67	12222,7
Міжнародний банк реконструкції та розвитку	млн дол. США	640,0	500,0	860,0	-	350,0	-	-	1082,0	3432,0
Європейський банк реконструкції та розвитку	млн дол. США	31,9	66,79	28,25	5,91	3,6	10,2	8,14	0,0	154,79
	млн €	49,78	70,21	79,31	32,82	124,18	95,91	64,77	3,5	520,48
Європейський інвестиційний банк	млн €	200,0	150,0	100,0	15,540	625,0	640,0	418,68	340,0	2489,22

Станом на 1 січня 2015 р. портфель ЄБРР в Україні нараховував 361 проект із сукупним обсягом фінансування – 11593 млн євро, частка приватного сектору в портфелі становила – 51 %, а на сучасному етапі поточний портфель проектів становить 4779 млн євро.

Також ЄБРР є адміністратором двох міжнародних фондів – Рахунку ядерної безпеки й Чорнобильського фонду «Укриття», із яких фінансуються проекти міжнародної технічної допомоги з підготовки Чорнобильської АЕС зі зняття з експлуатації та перетворення об'єкта «Укриття» в екологічно безпечну систему.

За період співпраці з ЄБРР (1993–2014 рр.) в державному секторі економіки України, за проектами, кредитні кошти за якими залучені державою або під державні гарантії, укладено угод на загальну суму 674,94 млн дол. США та 1 487,35 млн євро (у межах 23 проектів), із яких станом на 01.03.2014 р. використано 1,12 млрд євро.

Галузева структура кредитного портфелю проектів ЄБРР у державному секторі економіки складається таким чином, що 50 % усього портфелю кредитів спрямовані на фінансування проектів розвитку транспортної інфраструктури, 39 % – на підтримку проектів в енергетичній сфері, інші – у фінансовий (8 %), зв'язок (2 %) і розвиток муніципалітетів (1 %).

ЄБРР переважно зосереджує увагу на проектах, що покликані збільшити ефективність ринку енергетики, транспортної й комунальної інфраструктур. Проте поза увагою не залишається й фінансування малого та середнього бізнесу України.

Спільно з ЄБРР в Україні реалізовано такі проекти: надання різним українським підприємствам послуги з енергозбереження, скорочуючи їх енергоспоживання, – 20,00 млн дол. США; реабілітація Старобешевської ТЕС, збільшення генеруючої потужності, підвищення ефективності та надійності при її експлуатації, збільшення коефіцієнта корисної дії, надійності й екологічних показників електростанції – 85,6 млн євро; створення Української енергозберігальної компанії, яка надає різним українським підприємствам послуги з енергозбереження, скорочуючи їх енергоспоживання, – 20,00 млн дол. США; підвищення рівня безпеки польотів у повітряному просторі національної відповідальності України й забезпечення обладнанням, необхідним для обслуговування нових міжнародних маршрутів, – 25,40 млн

дол. США; придбання органічного палива для проходження осінньо-зимового періоду 2000–2001 рр. – 100,00 млн дол. США; сприяння розвитку діяльності приватного сектору в Україні за допомогою зміцнення потужностей комерційного банківського сектору в Україні й забезпечення доступу до фінансування малих, середніх і навіть великих підприємств – 121,20 млн дол. США; сприяння розвитку діяльності приватного сектору в Україні зміцненням потужностей комерційного банківського сектору в Україні та забезпечення доступу до фінансування малих, середніх і навіть великих підприємств – 86,26 млн дол. США; «ITUR» – розвиток оптико-волоконного зв'язку Італія-Туреччина-Росія – 53,10 млн дол. США; розвиток інфраструктури аеропорту «Бориспіль» 5,10 млн дол. США [4].

Проекти, які перебувають на стадії завершення реалізації (погашення кредиту): добудова енергоблоків Хмельницької та Рівненської АЕС із метою компенсації потужностей, що були виведені відповідно до програми закриття Чорнобильської АЕС, – 42,00 млн дол. США – 125 млн дол. США; приведення до європейського рівня транспортно-експлуатаційного стану автомобільної дороги М-06 Київ–Чоп на ділянці від м. Київ (км 14) до м. Броди, Львівської обл. (км 441) – 200 млн євро; позбавлення залежності Одеської області від режимів роботи енергосистеми Молдови – 25,75 млн євро; реабілітація та підтримка автомобільної дороги Київ–Чоп за рахунок її реконструкції – 75,00 млн євро; підтримка в робочому стані автомобільної дороги Київ–Чоп, фінансування будівельно-ремонтних робіт, модернізація – 100,00 млн євро; відновлення й модернізація залізничної інфраструктури – 51,88 млн дол. США; сприяння розвитку діяльності приватного сектору в Україні зміцненням потужностей комерційного банківського сектору в Україні та забезпечення доступу до фінансування малих, середніх і навіть великих підприємств – 88,26 млн дол. США; удосконалення використання потужностей міського водопостачання й каналізації, покращення безпеки та надійності служби водопостачання, підвищення якості й ефективності системи збору та очистки стічних вод – 28,00 млн дол. США.

Основними спільними з ЄБРР проектами розвитку, що на сьогодні реалізуються в державному секторі економіки України, такі: формування транспортної системи, підвищення рівня безпеки руху, закупівля нового пасажирського рухомого складу – 120,00 млн дол. США; ліквідація обмеження на видачу потужності Рівненської й Хмельницької АЕС і підвищення надійності електропостачання споживачів центральної частини ОЕС України. – 150 млн євро; приведення до європейського рівня транспортно-експлуатаційного стану автомобільних доріг на основних підходах до міста – 450 млн євро; максимальне використання встановленої потужності Запорізької атомної електростанції (можливості використання якої на сьогодні обмежені), а також підвищення надійності постачання електроенергії споживачів Південної енергосистеми в умовах роботи теплових електростанцій ОЕС України – 175 млн євро та 350 млн євро; оновлення гідромеханічного й електромеханічного обладнання гідроелектростанцій для досягнення загальної потужності в 1,396 МВт, що передбачає 10 % збільшення потужності, – 200 млн євро.

Плануються до реалізації такі нові проекти: розширення Каховської ГЕС, будівництво високовольтної ЛЕП Луцьк–Тернопіль, підтримка реформування оптового ринку електроенергії, будівництво метрополітену в м. Харкові, розвиток мереж електропередач на півдні України [4].

Для підвищення енергоефективності ЄБРР надасть кредитування обсягом 75 млн євро трьом українським банкам («Мегабанку», УкрСиббанку та «ОТП Банку»), які, зі свого боку, пропонуватимуть фізичним особам й ОСББ довгострокові кредити для широкого спектру заходів щодо підвищення енергоефективності, що включають утеплення житла, установку сучасних енергоефективних вікон, газових котлів, модернізацію системи тепlopостачання або установку сонячних теплових систем. Позичальникам, які відповідатимуть критеріям програми, буде компенсовано від 15 до 35 % їхніх інвестицій в енергозберігальні технології та матеріали.

Значну увагу ЄБРР надано енергоощадним програмам. Зокрема, у м. Луцьку ДКП «Луцьктепло» надано 7 млн євро – за рахунок ресурсів ЄБРР. Мета проекту – модернізація інфраструктури тепlopостачання в м. Луцьку, включаючи виведення з експлуатації підвальних котелень, заміну застарілих котлів, модернізацію й реконструкцію котелень, заміну теплових мереж, моніторингову та диспетчерську систему. Кредит надається на 13 років, за відсотковою ставкою яка складається з двох частин: відсоткової ставки, що розраховується на основі 6-місячної міжбанківської ставки Єврозони (Euribor) і маржі – частини кредиту ЄБРР (6 % на рік із можливістю зниження залежно від кредитного рейтингу міста та досягнення позичальником показників тарифів, коефіцієнта поточної ліквідності, коефіцієнта Борг/ЕВІТДА, коефіцієнта обслуговування боргу, що задовольняє ЄБРР, але не нижче ніж 3,75 %) [5].

Довгострокове кредитування українських підприємств за програмами ЄБРР для малих і середніх підприємств має досить тривалу та позитивну історію на українському фінансовому ринку. За час

існування програми десятки вітчизняних підприємств отримали довгострокові кредитні ресурси за порівняно невисокою вартістю й успішно реалізували свої проекти.

Механізм функціонування програми полягає в тому, що ЄБРР надає українським комерційним банкам довгострокові цільові кредитні ресурси для кредитування проектів розвитку малих і середніх підприємств. Зважаючи на те, що кредитний ризик кожного конкретного проекту несе на собі український банк, ЄБРР здійснює моніторинг та відбір банків, що можуть брати участь у програмі [6]. Активними банками-партнерами, особливо тими, хто працює з програмами енергоефективності в Україні, є «Укрексімбанк», «Мегабанк», «UniCredit», «Райффайзен-банк» тощо.

Розглянемо умови мікрокредитування підприємств малого й середнього бізнесу ПАТ «МЕГАБАНК» у межах співпраці з Європейським банком реконструкції та розвитку.

Процедура одержання кредиту за програмою мікрокредитування є простою й передбачає такі етапи: 1) підприємець звертається до кредитного експерта та розповідає, який кредит йому потрібен; 2) якщо бізнес задовольняє вимоги програми, підприємець заповнює стандартну форму заявки на одержання кредиту й домовляється про час проведення фінансового аналізу на підприємстві; 3) підприємець демонструє кредитному експерту на місці своє підприємство та надає повну інформацію, про кредитоспроможність; 4) кредитний експерт визначає оптимальну суму кредиту й графік його погашення та представляє проект у кредитному комітеті банку; 5) кредит видається після його схвалення на кредитному комітеті банку.

Основними кредитними продуктами, які пропонує ПАТ «МЕГАБАНК» у межах співпраці з Європейським банком реконструкції та розвитку, є «Мікрокредит» та «Агро-мікрокредит». Максимально можлива сума кредиту за програмою мікрокредитування – 2 млн грн (або еквівалент у доларах США, євро), термін кредитування – до 60 місяців (на обігові кошти, споживчі цілі – до 24 місяців). Існує одноразова комісія за оформлення кредиту. Кредит забезпечується заставою майна, ринкова вартість якого покриває суму кредиту з коефіцієнтом не менше 1,5, погашення кредиту щомісячно рівними внесками. Граничний строк кредитування залежить від цільового призначення кредиту. Якщо гроші використовуються на поповнення оборотних коштів, наприклад на закупівлю товару або матеріалів, то строк становитиме до 24 місяців; якщо на придбання основних засобів (якогось устаткування, нерухомості) – до 60 місяців. Якщо позичальник і поручитель ведуть спільний бізнес або мають спільне джерело доходу, то банк може запропонувати оформлення поруки юридичної або фізичної особи.

Кредит може отримати фізична особа (керівник підприємства або власник бізнесу), приватний підприємець, юридична особа. Вимоги до клієнта-позичальника: термін діяльності – не менше шести місяців для торговельних підприємств та не менше дев'яти місяців для підприємств у сфері послуг і виробництва та прибуткова діяльність [7].

Також позичальник може звернутися безпосередньо до ЄБРР, але це стосується досить великих підприємств, оскільки вартість проекту повинна складати від 12 до 15 млн євро. Найменший кредит, який ЄБРР може надати підприємству напряму, – це 5 млн євро. Він може покрити до 40 % вартості проекту.

Проте програми мікрокредитування не є дуже активною, оскільки ЄБРР не надає кредитів у гривні. Отже, кредитування від ЄБРР зараз спрямоване переважно на більші компанії. Хоча агробізнес є пріоритетом для ЄБРР, проте це не стосується малих фермерських господарств, підтримка яких найчастіше є непрямую (наприклад, однією з умов деяких кредитів є закупівля сировини від малих фермерів).

Для покращення підприємницького середовища у 2013 р., за ініціативою ЄБРР, підписано угоду про бізнесового омбудсмена. Його функція, передусім, полягатиме в тому, щоб звертати увагу на (та поширювати інформацію про) складні випадки можливих зловживань із фінансами та несправедливого тиску на бізнес або незаконних дій бізнесу щодо держави Україна [8].

Основними недоліками, на нашу думку, співпраці України і ЄБРР є досить тривалий термін затвердження банком кредиту, зокрема, з урахуванням процедури затвердження проекту безпосередньо в ЄБРР він становить близько 1–1,5 місяця, високий рівень бюрократизму під час підготовки кредитної заявки, незначна підтримка малого бізнесу. Також існує низка проектів, стосовно яких немає жодної інформації щодо результативності та які зареєстровані в офшорних зонах.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Фінансування ЄБРР українських підприємств має значний вплив на економіку України, оскільки пріоритетні сфери його діяльності (агробізнес, інфраструктура, енергетика) перспективні для розвитку. Проте обсяги фінансування ЄБРР і в українську економіку зменшуються, що можна пояснити невизначеністю кінцевих результатів профінансованих проектів, що потребує більшої уваги ЄБРР до аналізу кредитоспроможності проектів і розкриття інформації про кінцевих власників підприємств. Також, на нашу думку, розширення фінансування

малого бізнесу та малих сільськогосподарських підприємств могло би бути більш ефективним, ніж зосередження на великих підприємствах.

Напрями діяльності ЄБРР постійно трансформуються відносно змін в економічній і політичній ситуації в країні. Отже, у зв'язку з початком реформування в Україні можна передбачити посилення співпраці стосовно фінансування підприємств України.

Джерела та література

1. Інвестиційний клімат в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>
2. Ukraine at a glance 2016 [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.ebrd.com>
3. Миськів Г. В. Кредити міжнародних фінансових організацій в економіці України / Г. В. Миськів // Фінансовий простір. – 2015. – № 2. – С. 48–53.
4. Європейський банк реконструкції та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine>
5. Проект модернізації інфраструктури центрального опалення міста [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://volynrada.gov.ua/>
6. Загальні параметри кредитних ліній ЄБРР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://alpina.kiev.ua/>
7. Кредити за програмою ЄБРР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.megabank.net>
8. Представник ЄБРР: «Ми щороку інвестуємо в Україну 1 мільярд євро» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://euukrainescoop.net/2015/01/29/ebrd/>
9. Бичихін Є. В. Основні тенденції інвестиційних процесів в Україні в контексті співробітництва з Європейським банком реконструкції і розвитку / Є. В. Бичихін // Наукові праці НДФІ. – 2015. – № 1 (70). – С. 128–137.

Рудык Наталя. Международное кредитование ЕБРР, как источник финансирования развития предприятий Украины. В статье установлено, что Европейский банк реконструкции и развития имеет особое значение для экономики Украины. Украина является членом ЕБРР с августа 1992 года. ЕБРР работает только на коммерческой основе, предоставляя целевые кредиты под конкретные проекты частным и государственным структурам на нужды развития экономики (60 % заемных средств направляются в частный и 40 % – в государственный сектор).

ЕБРР больше внимание сосредоточивает на проектах, которые призваны повысить эффективность рынка энергетики, транспортной и коммунальной инфраструктур, агробизнеса и финансирования малого и среднего бизнеса Украины.

ЕБРР предоставляет украинским коммерческим банкам долгосрочные целевые кредитные ресурсы для кредитования проектов развития малых и средних предприятий, осуществляя мониторинг и отбор банков, которые могут принимать участие в программе.

Также заемщик может обратиться непосредственно к ЕБРР. Но это касается достаточно крупных предприятий. Однако программы микрокредитования не являются очень активными. Таким образом, кредитования от ЕБРР сейчас направлено преимущественно на большие компании.

Объемы финансирования ЕБРР и в украинскую экономику уменьшаются, что можно объяснить неопределенностью конечных результатов профинансированных проектов, что требует большего внимания ЕБРР по анализу кредитоспособности проектов и раскрытия информации о конечных владельцах предприятий. Также, по нашему мнению, расширение финансирования малого бизнеса и малых сельскохозяйственных предприятий могло бы быть более эффективным, чем сосредоточение на крупных предприятиях.

Ключевые слова: Европейский банк реконструкции и развития, кредитования, финансирование, инвестиционный проект.

Rudyk Natalia. International EBRD Lending as the Source to Finance Development of Enterprises in Ukraine.

The paper states that the European Bank for Reconstruction and Development is of particular importance for the economy of Ukraine. Ukraine has been a member of the EBRD since August 1992. EBRD works on a commercial basis, providing only targeted loans for specific projects to private and public entities to the needs of the economy (60 % of loan funds aimed at private and 40 % – in the public sector).

EBRD focuses more on projects designed to increase market efficiency, energy, transport and utility infrastructure, agribusiness and financing small and medium business in Ukraine.

EBRD provides Ukrainian commercial banks loans long-term target for lending to projects of small and medium enterprises, and monitoring the selection of banks can participate in the program.

Also, the borrower can apply directly to the Bank. But this concerns quite large enterprises. However, microcredit programs are not very active. Thus loans from the EBRD is aimed mainly at larger companies.

Funding EBRD in the Ukrainian economy is generally decreasing, that can be explained by uncertainty outcomes funded projects that require more attention EBRD projects regarding credit analysis and disclosure of ultimate owners. Also, in our view, expand financing for small businesses and small farms could be more effective than focusing on large enterprises.

Key words: European Bank for Reconstruction and Development loans, financing, investment project.